

“ELIZABETH: THE GOLDEN AGE” FİLMİNDE KRALİÇENİN KOSTÜM REKLERİNİN SEMBOLİZM BAĞLAMINDA İNCELENMESİ

ANALYSIS OF QUEEN’S COSTUME COLORS IN THE MOVIE "ELIZABETH: THE GOLDEN AGE" IN THE CONTEXT OF SYMBOLISM

Öğr. Gör. Nurcan AKGÜNEŞ

Dicle Üniversitesi Teknik Bilimler Meslek Yüksek Okulu/Tekstil, Giyim, Ayakkabı ve Deri Bölümü, nurcanecer82@gmail.com, ORCID: 0000-0003-2627-2453

ÖZET

Bu çalışma, 2007 yapımı “Elizabeth: The Golden Age” filminin kahramanın kostümlerini ve bu kostümlerdeki renk tercihlerini analiz etmeyi hedeflemektedir. Film içerisinde Kraliçe’nin kıyafet tarzının defalarca değişmektedir. Bazen elit bir kadın, bazan aşık bir kadın bazen de otoriter bir kadın olarak görünür seyirciye. Filmde, bu tarz değişiminin yanında renk renk değişimi de görülmektedir. Kraliçe’nin kostümlerindeki baskın renkler, üç farklı kategoride değerlendirilebilir. Bunlar; kırmızı, mavi ve beyazdır. Kraliçe’nin film boyunca kullandığı baskın olan üç tarz kostüm ve baskın olan üç renk, hem İngiltere tarihi perspektifinden; hem de mitolojik boyutlarıyla değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: “Elizabeth: The Golden Age”, Kostüm, Renk, Sembolizm, İngiltere, Kraliçe

ABSTRACT

This study aims to analyze the costumes of the Queen in the movie “Elizabeth: The Golden Age-2007” and the color preferences in these costumes. The Queen's dress style changes many times throughout the movie. Sometimes she appears to the audience as an elite woman, sometimes as a woman in love, and sometimes as an authoritative woman. In addition to this style change, color change is also seen in the movie. The dominant colors in the Queen's costumes can be evaluated in three different categories. These; are red, blue and white. The three dominant styles of costumes and the dominant colors used by the Queen throughout the movie are both from the perspective of British history; and evaluated with its mythological dimensions.

Key Words: “Elizabeth: The Golden Age”, Costume, Color, Symbolism, England, Queen

1. GİRİŞ

Giyim tarzı, bir kişinin kendine öz imajını ve temsil eder. Bir nevi kıyafetler, insanların görünen kimlikleridir. Bilhase belirli bir zaman diliminde geçen bir filmin kostümleri, o dönemin kendine özgü kültürünü, sosyal ve ekonomik yapısını ve o kostümü giyen kişinin “imgesini” görsel olarak aktarır. Bahse konu aldığımız bu kostümlerde renk de büyük önem taşımaktadır. Renklerin birbiriyle bütünlüğü, filmdeki karakterlerin duygu

durumlarının ve ruh hallerinin betimlenmesine ek olarak; tema, ortaya çıkan olay ve son dahil olmak üzere filmin genel ruh halini yönlendirmektedir. Bu nedenle filmdeki kostümlerin ve renklerin derinlemesine incelenmesi, karakterlerin canlandırdığı kişileri, dönemin kültürünü ve giyim modasını anlamada oldukça yardımcı olmaktadır (Green, 1966).

Kraliçe Elizabeth'in kostümüyle ilgili ön araştırmalar, sahne kostümleri, portreler ve filmlerde aktif olarak yürütülmüştür. Ancak Kraliçe Elizabeth'i konu alan Shekhar Kapur'un "Elizabeth: The Golden Age" filmi hakkında herhangi bir çalışma yapılmamıştır. Bu nedenle bu çalışmada "Elizabeth: The Golden Age" filmi araştırma konusu olarak seçilmiştir. Çalışma, filmdeki Kraliçe Elizabeth'in kostümlerini ve renk sembolizmini incelemeyi amaçlamaktadır. Buna göre, bu çalışmanın önemi, "Elizabeth: The Golden Age" filminin tarihsel arka planı olan Rönesans dönemindeki kadın giyiminin dönem dramalarının kostümlerini inceleyerek anlamının ve bunları sinemaya uyarlamasının mümkün olmasıdır.

"Elizabeth: The Golden Age" filmi, 2008'de 80. Akademi Ödülleri'nde En İyi Kostüm Ödülü'nü kazanmıştır. Bu çalışmanın kapsamı, I. Elizabeth döneminde filmin arka planını oluşturan dönem ve Kraliçe rolünü oynayan aktris Catherine Blanchett ile sınırlandırılmıştır.

2. 'ELIZABETH: THE GOLDEN AGE' FİLMİNİN AKA PLANI

"Elizabeth: The Golden Age" filmi, tarihsel olarak, İngiltere'de siyasi ve dini kargaşaların yaşandığı bir dönem olan 1585-1588 arasını konu edinmektedir. Her şeyden önce, Katoliklik ve Protestanlık arasındaki dini çatışma, Elizabeth'in babası VIII. Henry'nin reformu ile başlayan büyük bir sosyal sorun haline gelmiştir. Kraliçe, dini konularda nispeten ılımlı bir politika izlemiş, halkın desteğini kazanmıştır. Ancak Katolikler, İngiltere'de sürgünde olan İskoçya Kraliçesi Mary Stuart'ın kışkırtmasıyla Kraliçe Elizabeth'e (Babington Komplosu, 1586) suikast girişiminde bulunmuş ancak başarısız olmuştur (Rowse, 1973).

Öte yandan, dış politikada Kraliçe Elizabeth, girişimci ve olumlu bir tavırla İngiltere'nin hamlelerini Avrupa'nın dışına doğru genişletti. 1584'te Elizabeth'in tutkuyla sevdiği Walter Raleigh, Amerika kıyılarındaki Roanoke adasında bir koloni kurdu; adına da Virginia denildi. Kültür açısından, Kraliçe, edebi faaliyetleri aktif olarak teşvik etmek için bir politika uyguladı. Özellikle edebiyatta milli edebiyat, William Shakespeare gibi büyük yazarların faaliyetleriyle gelişmiştir. Kraliçe Elizabeth'in bu kadar aktif iç ve dış politikaları ile İngiltere bir deniz gücü olarak ortaya çıkmış ve Protestanlığın koruyucusu olarak kıtayı etkilemiştir. Bu süreçte, din ve sömürge politikasında çelişkili yönler gösteren İspanya ile savaş kaçınılmaz hale gelmiştir. İspanya Kralı II. Felipe, 1588'de Mary Stuart'ın idamıyla İspanyol Yenilmez Donanması'nı başlattı. İngiltere ile İspanya arasında önemli dini ve siyasi öneme sahip olan deniz savaşında İngiltere, İspanyol donanmasını yenerek Avrupa'da güçlü bir deniz gücü olarak ortaya çıkmış ve İngiliz tarihinin altın çağını yaşamıştır (Hayden, 1984).

2. 1. Kraliçe Döneminde Giyim Tarzı

"Elizabeth: The Golden Age" filmi, İngiliz Rönesansı'nın en parlak dönemi olan 1585-1588 arasını konu edinmiştir. Bu dönemin kadın kıyafetleri, Rönesans döneminin ruhuyla uyum içinde insan vücudunun güzelliğini korumaya çalışmıştır. Bu etki altında abartılı büzgülü eteklere sahip şişkin elbiseler ve farklı korseler kadın giyiminde popüler hale gelmiştir. Bu kıyafetler daha ziyade mahkeme ve tören kıyafetleri olarak tercih edildi. Bu özel korseler, normal korsenin aksine dar ve uzundur. Belden 11-12 cm derine düşerek belin daha ince görünmesini sağlar (Wilton, 1846).

Şekil 1: Törende Tercih Edilen Uzun Korseli Kostüm

Yaka konusunda, tekerlek tipi yaka, telpaze şeklinde bir yaka ve bir de tel yaka popülerdir. Özellikle Kraliçe Elizabeth'in tercih ettiği yelpaze şeklindeki yakaya kraliçeden sonra Kraliçe Elizabeth Yakası lakabı takılmıştır. Kollara gelince, jambon şeklindeki kollar popülerdi ve birkaç kol yapıp gövdeye bağlanırdı ve bağlantı kısmına güçlü bir dekoratif apolet takılırdı. Kostümler daha çekici hale geldikçe saç stilleri de daha çeşitli hale geldi. Kraliçeyi hacimli saçlar yaratmak için peruk takmayı severdi. Özellikle yün gibi kırışan bukleleri olan kırmızı bir peruk tercih ederdi. Saç modeli her zaman alnını göstermekteydi (Arbaoui, 2012).

2. 2. Kraliçe Döneminde Renk Sembolizmi

Filmin geçtiği 1585-1588 Avrupa, Rönesans kültürünün geliştiği bir dönemdi. İngiliz Rönesansı, Avrupa kıtasına göre daha ciddi ve ahlaki bir eğilim göstermiş, güçlü dini ve ahlaki renklere sahip olmuş, Reform ve Hümanizm'de Ortaçağ akımlarını takip etmiştir. Bu eğilim nedeniyle, Ortaçağ'dan kalma Hıristiyan düşüncesi toplum genelinde hala baskındı. Bu nedenle, Elizabeth döneminde renklerin sembolizmini incelerken, ana karakter olarak Hıristiyan kutsal metni İncil'den örnekler verilecektir.

2. 2. 1. Kırmızı Renk ve Sembolizm

16. yüzyılın sonlarında, kırmızı rengin İngiltere'de ikircikli bir anlamı vardı. Birincisi, olumlu anlamda, İsa'nın Kanını, Tanrı'nın sevgisini, Kutsal Ruh'u ve şehitleri simgelemek için kullanılmıştır. Özellikle kırmızı, Rönesans başladığında hükümdarların zaferlerini anmak için tercih ettiği bir renkti ve hükümdarların görkemini ile asil statüsünü sembolize ediyordu. Öte yandan kırmızı renk olumsuz olarak da kullanılmıştır. İncil'de kırmızı bir hayat kadını ve şeytanı simgelediği için Elizabeth devrinde bile hayat kadınları ve idam mahkumları gibi toplumda nefret edilen kişiler kırmızı giysiler giyerlerdi. Bu nedenle, Elizabeth döneminin kırmızı rengi müphem bir anlamda kullanılmıştır. İncil'de şu şekillerde kullanılmıştır (Erne, 2005):

i) Kurtarıcı imajını simgelemek amacıyla: *“Bu, günahların bağışlanması için birçokları için dökülen antlaşmanın kanıdır.”* (Matta 26:28)

ii) Bir hayat kadını tasvir etmek amacıyla: *“Kadın erguvani ve kırmızı giysiliydi, iğrenç şeylerle ve zinasının murdar şeyleriyle doluydu.”* (Vahiy 17:4)

2. 2. 2. Mavi Renk ve Sembolizm

Mavi renk, Meryem'i, tanrısallığı ve Protestan mizacını simgelemek için ahlaki bir renk olarak kabul edildiğinden olumlu anlamda kullanılmıştır. Hıristiyan renk görüşünde, mavi 12. yüzyıldan itibaren ortaya çıktı ve kilise mimarisi tablolar ve vitraylarla görkemli hale geldikçe, ilahi ışık ve göksel ışık olarak kabul edildi. 16. yüzyılda Meryem'in elbisesi maviye boyanmıştı. Daha sonra mavi krallar ve soylular gibi üst sınıfların rengi olarak kullanılmaya başlandı. Bu arada, 16. yüzyılda Reform nedeniyle toplum genelinde ahlakın vurgulandığı bir dönemde mavi, akromatik renklerin ardından samimiyet ve ölçülülükle ilişkilendirilen bir renk haline geldi. Hatta sadece siyah giyen Reformcu Luther de mavi giymiş ve Calvin de maviyi gökyüzünün en güzel rengi olarak ifade etmiştir. Mavi, İncil'de şu şekillerde kullanılmıştır (Fehrman, 2000):

i) Tanrısallığı simgelemek amacıyla: “*Musa ve Harun, Nadab ve Abihu ile İsrail'in yetmiş ihtiyarı yola çıktılar ve İsrail'in Tanrı'sını gördüler. Ayağının altında mavi safirden bir döşeme vardı; gökyüzü kadar berraktı.*” (Çıkış 24:10)

2. 2. 3. Beyaz-Altın Renkleri ve Sembolizm

Hıristiyanlık anlayışında beyaz, İsa'nın, meleklerin ve günahların bağışlanmasının görkemini ve azametini simgeler. Noel ve Paskalya gibi dibi günlerde tercih edilir. Melekler gibi ilahi varlıkları simgeleyen bir renk olduğu için, Hıristiyan rahipler beyaz kıyafetleri ışığın, neşenin, ihtişamın ve masumiyetin ve masumiyetin sembolü olarak kullanırlar. Kraliçe Elizabeth döneminde de bu Hıristiyan renk görüşü korunmuş; beyaz, cennetteki melek gibi bir varlığı, saflığı sembolize etmiştir. Kraliçe bir sokak yürüyüşü sırasında beyaz bir kıyafet giyerek bekaretini vurgulamaya çalışmış ve bu sayede kendini cennetsel bir varlık olarak ifade etmeye çalışmıştır. Özellikle kraliçenin beyaz aracılığıyla ifade etmeye çalıştığı renk sembolizmi, Kraliçe Elizabeth'i ana karakter olarak kullanan “Queen of the Fairies”de de iyi bir şekilde gösterilmiştir. Mavi, İncil'de şu şekillerde kullanılmıştır (Herman, 2004):

Hıristiyanlıkta altın rengi, Tanrı'nın aydınlanmasını simgeleyen renkti, çünkü altın ışığı gerçeğe en yakın şekilde ortaya çıkarır. Tanrı'nın varlığı bu şekilde ışıkla temsil edildiğinden, Hıristiyanlıkta İsa'ya tapınma ritüeli ışığı simgeleyerek gerçekleştirilmiştir. Görkemli bu altın rengi sadece asil bir tanrının rengi değil, aynı zamanda dünyanın kralını simgeleyen bir renkti. Krallar altına takıntılıydı çünkü altın sonsuzluğu simgeliyordu. Ayrıca Kraliçe Elizabeth kraliyet gücünün ilahiliğini ve kutsallığını sembolik olarak ifade etmek için altını kullanırdı. (Erne, 2005):

i) İsa'yı tasvir etmek amacıyla: “*İsa'nın başı ve saçları, yün ve kar gibi beyazdı.*” (Vahiy 1:14)

ii) İlahi aydınlanmayı anlatmak amacıyla: “*Kuzeyden altın bir ışık gelir; ve Tanrı'nın yanında müthiş bir heybet vardır.*” (Eyub 37:22)

3. FİLMİN YAPISAL ÖZELLİKLERİ

3. 1. Dönem Kostümlerin Yeniden Yorumlanması

Film, kitle iletişim araçları arasında en yaygın ve görsel olanıdır, bu nedenle halkın erişimi kolaydır ve güçlü bir gerçeklik duygusu veren bir araçtır. Filmde gösterilen oyundaki görüntüler gerçekte yeniden üretilir ve bir bütün olarak toplum üzerinde büyük bir etkiye sahiptir. Film kostümleri ve dekorları, oyundaki bu görüntülerin görselleştirilmesi, oyundaki karakterler hakkında izleyiciye bilgi verilmesi ve kostümlerin sembolik bir anlamı olarak oyunun gelişiminin sağlanmasında etkili araçlardır. Özellikle kostümün sembolik anlamı,

kostümün renk sembolizmi aracılığıyla ortaya çıkar. Renkler her arkadaşlığı içerir ve bu dostluklar belirli bir ruh hali sembolünü çağrıştıracak şekilde evrenselleştirilir ve bu da filmin görsel ortamında karakterlerin, kişiliklerin ve oyunların karakter ve psikolojik durumuna yardımcı olur (Haigh, 2009).

Ayrıca dönem dramaları söz konusu olduğunda, film kostümleri, filmin arka planındaki zamanları ve değerleri yansıtır, bu nedenle oyunun ortaya çıktığı çağa uygun bir tarihsel inceleme yapılması esastır. Ancak filmlerin üretildiği ve gösterime girdiği dönemin toplumsal imajını yansıttığı ve ayrıca dönemin modasını yarattığı da göz ardı edilmemelidir. Başka bir deyişle, film hem kapsamlı bir sanat hem de bir endüstri olduğundan, film kostümleri oyunun gelişmesine ve temanın ortaya çıkmasına yardımcı olur, ancak diğer yandan filmdeki görüntüler zamanın trendlerini yansıtmak için gerçekte yeniden üretilir ve yeni fikirler yaratır, aynı zamanda moda yaratır. Bu nedenle, dönemin tarihsel araştırmalarına dayalı olarak, günümüz toplumunun estetik anlayışını ima etmek için dönem dramalarının kostümlerini yeniden yorumlamak gerekmektedir (Wilton, 1846).

3. 2. Filmin Yönetmeni: Shekhar Kapur

“Elizabeth: The Golden Age” filminin yönetmeni Hindistan doğumlu Kapur, ilk yönetmenlik denemesini “Musum, 1985” ile yaptı ve dikkatleri üzerine çekti. “Bandit Queen”, Cannes’da gösterildi. Yönetmen Kapur, birçok dünyaca ünlü sinema otoritesi tarafından ödüllere layık görüldü, zamanla ün kazandı. “Elizabeth, 1998” İngilizce yaptığı ilk film oldu; En İyi Film ve En İyi Kadın Oyuncu da dahil olmak üzere 7 Akademi Ödülü’ne aday gösterildi (Haigh, 2009).

Shekhar Kapur’un çalışmaları güçlü bir feminist renge sahip olma eğilimindedir ve beş filminden üçünün ana karakterleri kadındır. Gerçek bir hikayeye dayanan bu filmlerde, zorlukların ve üstesinden gelme süreci bir kadının bakış açısından tasvir edilir. Kapur ayrıca, dramada kostüm türünü oluşturmaya çalışmış; anlamın gerçek manada aktarılabilmesi amacıyla dönemi en iyi yansıtan kostümleri ve dekorları kullanmıştır. Yönetmen Kapur, kamera kullanımında da insan psikolojisine dokunan tekniklerle ün kazanmıştır (Bethany, 2011).

3. 3. Kostüm Yönetmeni: Alexandra Byrne

Sadece beş filmle dünya çapında ün kazanan Alexandra Byrne, her eseri için dönemin trendlerini doğru bir şekilde ayırt ederek yeni tasarımlar üretme konusunda özel bir yeteneğe sahiptir. Ayrıca, sadece zamanın tarihsel kanıtlarını değil, karakterlerin karakterlerini vurgulama ve karakterlerin kişiliklerini kostümlerle ifade etme konusunda da marifeti vardır. Filmle tanışması, “İkna, 1995” filmi ile oldu. Kostüm direktörlüğünü yaptığı “Elizabeth: The Golden Age”, En İyi Kostüm dalında 80. Akademi Ödülü’nü kazandı. İngiliz vatandaşı olan Alexandra Byrne, “Elizabeth: The Golden Age” filminde, Kraliçe Elizabeth i.in tasarlamış olduğu kıyafetleriyle 16. yüzyılın sonlarındaki İngiliz dönemini etkili bir şekilde ifade etmiştir. Özellikle filmdeki Kraliçe kostümleri, tarihsel kanıtlara dayalı olarak günümüz toplumunun estetik bilincini ima ederek yorumlaması anlamlıdır (Janet, 2014).

Alexandra Byrne, Kraliçe Elizabeth’in 16. yüzyılda erkek egemen bir toplumda vurguladığı “bakire kraliçe” ve “tanrıça” imajını giyim yoluyla etkili bir şekilde ifade etmiştir. Byrne bu amaçla 1500’lerin tablolarından, Kraliçe Elizabeth’in portrelerinden ve benzersiz renkler ve retro tarzlar sergileyen İspanyol moda tasarımcısı Balenciaga’nın çalışmalarından büyük ölçüde yararlanmışır. (Manohla, 2017).

4. KRALİÇE VE FİLMDEKİ KOSTÜMLERİ

Kraliçe Elizabeth'in, filmin arka planını oluşturan 1585'ten 1588'e kadarki döndemeki kostümleri, kendisini ihtişamlı ve azametli gösterir. Ayrıca insan vücudunun aşırı çarpıtılması ve abartılması şeklinde olan şişkin kostüm ve çeşitli detayların süslenmesi dikkat çekiyor. Kraliçenin giysisinin bu özelliği, o dönemde erkek egemen bir toplumda zayıflığın simgesi olan bir kadın olarak hükmetmek zorunda kalan kraliçenin, bir kraliçe olarak otoriter görünümünü abartılı giysilerle vurgulamayı amaçladığını göstermektedir. Burada ana karakter olan Kraliçe Elizabeth'in kostümü ele alınmakta ve 16. yüzyıldan sonra tekrarlanan kıyafetlerin özellikleri ve modern yorumları bütünleştirilerek ele alınmaktadır (Janet, 2014).

Filmde, bir hükümdar olarak Kraliçe, güçlü iradesi ve diplomatik gücüyle "erkek" işlevini mükemmel bir şekilde yerine getirir. Buna rağmen bir kadın ve bekar olması siyasi bir zayıflık olarak görülür. Bunu telafi etmek için "bakire kraliçe"nin sadakati daha da vurgulanır ve siyasi bir argüman olarak kullanılır. Kraliçe, Walter Riley'e aşık olduğu zaman işler değişir. Kraliçe, bir kadın olarak otoritesi, sadakati ve sevgisiyle mücadele eder ve Riley'e olması gerektiği gibi yaklaşamaz. Sonunda kraliçe aşkını kaybeder ve acı çeker ama aşk karşısındaki mücadeleleri her şey değildir. Kraliçe, hayatı tek bir kadının hayatından ziyade İngiltere Kraliçesi olarak kabul eder ve İspanya ile deniz savaşını zafere götürür (Sarah, 2017).

4.1. Kraliçenin Filmdeki Kostümleri

Erkek yöneticilerle bürokratik toplantılara başkanlık ederken, Kraliçe resmi ve şık kıyafetler giyer. Kraliçe, dini geleneği nedeniyle Katolikler tarafından sürekli izlenmekteydi. Kadın-erkek eşitliğinin olmadığı bir toplumda Kraliçe'nin pozisyonu sürekli zayıflık olarak görülmekteydi. Filmde kostüm yönetmeni, Kraliçe'nin dönemindeki mağruru duruşunu hazırladığı kostümlerle ifade etmiştir. Açıkta kalan süslemeler mümkün mertebe çıkarılmış ve yüksek V yaka kullanımı tercih edilmiştir. Bu kostüm, Kraliçe'nin asaletini ve otoritesini yansıtıyordu. kadınısı güzellik (Janet, 2014)

Walter Riley'e aşık olunca, Kraliçe'nin kıyafeti kadınlığını vurgulamak maksadıyla değişir. Kraliçenin yeni bir rotaya öncülük eden girişimci Walter Reilly'den dedikodular duyarak aşk büyüttüğü sahnede, yaka derine iner ve göğsün üst kısmı açığa çıkar. Bu dekolte elbisede korse sadece beli daraltmakla kalmamış, göğsü yukarı kaldırarak feminen ve hacimli bir göğüs oluşturmuştur. Dekolte boynunu ve göğsünü örtmek için altın boncuklarla süslenmiştir. Alexandra Byrne, kadınlığı vurgulayan şehvetli Kraliçe'yi ifade etmek için, partletin orta kısmını çıplak ten yapmış, daha sansasyonel bir kraliçe kıyafeti yaratmak için partlet file ile şeffaf kollar üretmiştir (Rebecca, 2017).

Payne'e karşı deniz savaşına liderlik ederken, Kraliçe bir savaşçıyı andıran savaşçı bir kıyafet giyer. Aslında kraliçe İspanya ile savaşa doğrudan katılmamış, oyundaki karizmatik bir kadın savaşçı imajını ifade etmek için zırh giymiştir. Alexandra Byrne, zırhı 16. yüzyıl zırhının tarihsel kanıtlarına sadık kalarak yapmış; bu da Kraliçe'nin savaşçı görünümünün daha fazla güven vermesini sağlamıştır. Byrne tarafından yeniden yorumlanan zırh, zamanın modasını yansıtan bir hacim hissi verirken aynı zamanda Kraliçeyi savaş alanında daha büyük gösterme etkisini de yerine getirmiştir (Robin ve Owen-Crocker, 2006).

Kraliçenin kıyafetleri, İspanyol savaşını kazandığında ya da Walter Riley ile evlenen Beth'i affettiğinde görkemini somut örneğidir. Kraliçe bir yelpaze yaka, kelebek kanatlar, süslü mücevherli stokerler, tekerlekli ayırıcılar ve pilili bir etek giyer. Filmdeki en göz alıcı süsler, başın etrafına sarılmış dekoratif iğneler ve etraflarına çok sayıda kolye asılmıştır. Burada kostüm yönetmeni tarafından yeniden yorumlanan kelebek kanadı, önden kelebek kanadı gibi görünse de arkadan bakıldığında tül şeklinde sadeleştirilmiş, mücevher ve incili

süslemeler gizli tutulmuştur. Alexandra Byrne, her sahnenin kostümlerinde modern, abartısız bir güzelliğe ulaşmayı amaçlamıştır (Kendrick, 2014).

4. 2. Kraliçe'nin Kostümlerinde Renk Sembolizmi

“Elizabeth: The Golden Age” filminde, kraliçenin kıyafetinin renk sembolizmi nispeten açıktır. Bu renk sembolizmi, film ilerledikçe Kraliçe Elizabeth'in halini, psikolojik durumunu ve idealleştirmek istediği imajı ifade etmenin etkili bir aracı haline gelir. Kraliçe Elizabeth'in kostümündeki rengin sembolizmini anlamak için bu çalışma, o dönemde İngiltere'de hakim olan Hristiyan renk görüşü ile Elizabeth döneminin renk görüşünü birleştirerek filmdeki renk sembolizmini incelemeye çalışmaktadır.

4. 2. 1. Kırmızı Kategori: Kral'ın Rengine Karşı Hayat Kadınının Rengi

Filmde, Kraliçe bir kez kırmızı renkli bir kıyafet giyer. Bu döneme ait kırmızı rengin hem olumlu hem de olumsuz anlamları vardır. İlk sahnede Kraliçe'nin kırmızı bir elbise giymesi onun kimliğine iddialı bir şekilde anlam veren mecazi bir anlatımdır. Kraliçe Elizabeth (Hristiyanlıkta Kırmızı) dönemindeki kırmızı renk, olumlu anlamda Kral'ın rengini ve Tanrı sevgisini simgeliyordu. Kraliçe'nin saltanatı sırasında, eski ve yeni dinler arasındaki aşırı çatışma nedeniyle Katoliklerin Kraliçe'ye karşı direnişi güçlüydü. Bu nedenle güçlü bir kraliyet otoritesinin kurulması öncelikliydi. Bu nedenle, Rönesans döneminde hükümdarın zaferini simgeleyen kırmızı renk kullanılarak Kraliçe'nin otoritesini ve saygınlığını ifade etmek amaçlanmıştır (Flavin 2017).

Sekil 2: Kraliçe Elizabeth'in Kırmızı ve Yüksek Yakalı Kostüm

Öte yandan kırmızı renk şeytanlar ve hayat kadınlarını tasvir etmek gibi olumsuz anlamlarda da kullanılmıştır. Burada Kraliçe'nin olumsuz imajının açık bir örneğidir. Filmde, bir Katolik olan İspanya Kralı II. Philip, Kraliçe Elizabeth'ten “hayat kadını” olarak bahseder. Bu, Katoliklerin Protestanlara karşı dini geleneklerine ihanet ettiği ve annesi Anne Blaine'in halk tarafından “hayat kadını” olarak adlandırılarak zina suçundan başının kesilmesine de mecazi bir göndermedir. Aynı zamanda Elizabeth'in doğumunun aşağılayıcı bir ifadesidir. Bu şekilde, filmde kırmızı renk, Kraliçe Elizabeth'in karşı karşıya olduğu düşman konumunu ifade etmek için tercih edilmiştir (Kırık, 2013).

4. 2. 2. Mavi Kategori: Kraliçe'nin Sadakatini Simgeleyen Renk

Kırmızı renk Kraliçe'nin kimliğini ve karizmasını gösteriyorken mavi renk, Kraliçe'nin sadakatini ve Tanrısallığını simgeler. Filmde mavi renk, filmin ortasındaki ana renk olarak oyuna öncülük eder. Filmdeki mavi rengin anlamı, o dönemde İngiliz halkının istediği hükümdar imajı incelendiğinde daha netleşir. Kadınlara yönelik ayrımcılığın ve önyargının şiddetli olduğu bir dönemde, Kraliçe bir hükümdar olarak erkek işlevini parlak bir şekilde yerine getirir; ancak kadın olması ve evli olmaması siyasette karşısına çıkan siyasi bir engeldir (Carole, 1999).

Şekil 3: Kraliçe Elizabeth'in Filmdeki Mavi Kostümü

Kraliçe, Walter Riley'e aşık olduğu için mavi bir elbise giyer. Ancak bir astı olan Walter Riley'i sevmek, bakire bir Kraliçe olarak vurguladığı sadakati ve kutsallığı korumada engeldir. Kraliçe, özel aşkı karşısında bile, Kraliyet otoritesini korumak için Meryem gibi bir aziz imajından vazgeçmez. Bu, Kraliçe'nin İngiltere'ye ve İngiliz halkına bağlılığını simgelemektedir. Ancak filmde Kraliçe'nin sadakatini simgeleyen mavi renk çeşitli şekillerde kullanılırken, Kraliçe Elizabeth'in portrelerinde mavi renk bir elbise yoktur. Bunun nedeni, 16. yüzyıl kıyafetlerinde mavinin statüsünün yükseltilmesine ve kraliyet ve soylular arasında yaygın olarak kullanılmasına rağmen, İngiliz kraliyet ailesinin ana renginin kırmızı olmasıydı. (Brooks, 1957).

4. 2. 3. Beyaz-Altın Kategori: Kraliçe'nin Kutsallığı ve Kamusalığı

Beyaz Kraliçe'nin dışarıdan çekmek istediği görüntüyü temsil eder ve saflığı, masumiyeti simgeler. Filmlerde beyaz, Kraliçe'nin bekaretini temsil eden renktir ve genellikle Kraliçe'yi ifade etmek için anahtar kelime olarak kullanılır. Kraliçe, geçit töreninden sonra kilisedeki her dua sahnesinde beyaz bir kaftan giyer, bunun, bakire olarak fiziksel saflığın ve Protestanlığın dini saflığının bir metaforu olduğu söylenebilir. Beyaz elbise filmde üç kez görünür. İlk iki sahnede beyaz, politik amaçları sembolize etmek için kullanılır. Üçüncü sahne ise Kraliçe'nin kişisel aşkıdan tamamen vazgeçtiği ve hayatını bakire bir Kraliçe olarak ilan ettiği bir sahnedir (Janet, 2014).

Şekil 4: Kraliçe Elizabeth'in Beyaz-Altın Karışımı Kıyafeti

Altın, Kraliçe'nin dışarıdan hitap etmek istediği, kamusal yaşamını temsil eden bir renktir. Altın, Tanrı'nın nurunu simgeleyen bir renktir ve soylu bir rahipliği simgeler. Hıristiyan dünya görüşünün baskın olduğu Kraliçe Elizabeth zamanında birçok kral, krallıklarına ve otoritelerine tanrısallık ödünç almak için altın takarlardı. Filmde Kraliçe, halkın önünde altın rengi görkemli bir tören alayı ve kıyafeti giyerek kendini bir yeryüzü tanrıçası olarak göstermeye çalışır (Fogg, 2014).

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışma, I. Elizabeth'in altın çağını anlatan “Elizabeth: The Golden Age” filmi üzerinden kostümleri ve renk sembolizmini analiz etmekte ve dönem oyunlarında kostüm ve renklerin önemini incelemektedir. Yukarıdaki çalışmaların sonuçları aşağıdaki gibi özetlenmiştir.

“Elizabeth: The Golden Age” filmi 1585-1588 arasındaki zamanı ele alıyor. İngiliz Rönesansının en parlak dönemi olan Kraliçe Elizabeth döneminin kostümlerini yeniden yorumluyor. Özellikle filmdeki Kraliçe kostümünün, dönemin tarihsel kanıtlarından yola çıkarak günümüz toplumundaki güzellik anlayışına atıfla yeniden yorumlanması önemlidir. Kostüm yönetmeni Alexandra Byrne, zamanın yapay ve gösterişli bluzlarını modernizmle birleştirerek basit ama sofistike bir Kraliçe kıyafeti yaratmıştır. Byrne, özellikle korsenin neden olduğu aşırı küçülme ve abartıyı azaltmış, elbiseleri sadeleştirmiştir. Ayrıca aşırı süslemeden kaçınarak itidali tercih etmiştir.

Kraliçe Elizabeth'in elbisesinin renk sembolizminde kırmızının ikircikli bir anlamı vardır. Olumlu tarafı, bir kurtarıcı imajını ve dini kargaşa yaşayan İngiltere'nin haçını taşıyan güçlü krallığı sembolize etmesiydi. Mavi kategori, Kraliçe'nin saflık imajını, sadakatini ve tanrısallığını simgeler. Kraliçe Walter Rileyle aşık olduğunda da mavi bir elbise giyer. Kraliçe, özel aşkı karşısında bile, Kraliçe'nin İngiltere'ye ve İngiliz halkına olan bağlılığını simgeleyen kraliyet otoritesini korumak için Meryem gibi bir aziz imajından vazgeçmez.

Beyaz ve altın, Kraliçe tarafından idealize edilen tanrıça imajını ifade eden, karıştırılarak kostümlerde kullanılan renklerdir.

Yukarıda görüldüğü gibi, filmde I. Elizabeth'in psikolojik ve sosyolojik durumu, önemli ölçüde geniş bir görselliğe sahip olan kostüm, imge ve renk sembolizmi gibi yöntemler aracılığıyla aktarıldığı görülmektedir. Bu sayede görsel iletişimin önemli bir rol oynadığı filmlerde giyim ve renklerin büyük bir sembolik etkiye sahip olduğu anlaşılmıştır. Ayrıca bir dönem drama filminin kostümlerinin estetik bir yaklaşımla modern bir yorumu olan çeşitli kostüm ve renklerin sembolik etkisi üzerine bir takip çalışması yapılmasının anlamlı olacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- A. L. Rowse, *The Expansion of Elizabethan England* (London: Cardinal, 1973), page 383.
- A.L. Rowse, *The Elizabethan Renaissance: The Cultural Achievement* (London: Cardinal, 1974), page 13.
- Arnold, Janet. *Queen Elizabeth's Wardrobe Unlock'd*. Leeds, Maney Publishing, 2014.
- Bindoff, *Tudor England* (Harmondsworth: Pelican, 1950),page 241.
- Countess Wilton (1846), *The Book of Costume*, London: R.L.Shep, p. 100.
- Dargis, Manohla. "Elizabeth: the Golden Age - Movies - Review". *New York Times* 10 Oct. 2007. *New York Times*.
- Doran, Susan and Thomas S Freeman. *The Myth of Elizabeth*. Basingstoke, Hampshire, Palgrave Macmillan, 2003.
- Elizabeth: The Golden Age*. Directed by Shekhar Kapur, performances by Cate Blanchett, Clive Owen, Geoffrey Rush, Abbie Cornish, and Samantha Morton, Universal Pictures, 2007.
- Erne, L. (2005). *Biography, Mythography, and Criticism: The Life and Works of Christopher Marlowe*.
- Erne, L. (2005). *Biography, Mythography, and Criticism: The Life and Works of Christopher Fehrman and Fehrman, Kenneth, and Cherie Fehrman and Fehrman*. Color: The Secret Influence. Upper Saddle River, N.J: Prentice Hall, 2000
- Flavin, Susan. *Consumption and Material Culture in Sixteenth-Century Ireland*. Bristol, Dr. Evan Jones. 18 Feb. 2017
- Fogg, M. (2014). *Modanın Tüm Öyküsü*. (Çev.: E. Gözcü). Hayalperest Kitap.
- Haigh, Christopher. "Kapur's Elizabeth." In *Tudors and Stuarts on Film. Historical Perspectives*. edited by Susan Doran and Thomas S. Freeman. 122-134. London: Palgrave, 2009.
http://repository.wellesley.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1006&context=library_awards
- Iris Brooks (1957), *A history of English Costume*, London: Methuen, p. 86.
- James Laver (1989), *Costume & Fashion*, Jeong İn-hee Publish. Soul.
- Kırık, A. M. (2013). *Sinemada Renk Ögesinin Kullanımı: Renk ve Anlatım İlişkisi*. 21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum, Cilt 2, Sayı 6.

- King, Sarah. "Portfolio Of Fabric Designs Commissioned By Costume Designers In Film". Sarahkingtextiles.Co.Uk, www.sarahkingtextiles.co.uk/portfolio/costume/. Accessed 16 June 2022.
- L. Arbaoui (2012). *The concise history of English literature, the Elizabethan Period*.
- Larson, Rebecca. "Symbolism in Elizabeth's Portraits - Tudors Dynasty". *Tudors Dynasty*, 11 Apr. 2016. www.tudorsdynasty.com/symbolism-elizabeths-portraits/. Accessed 26 March 2017.
- Latham, Bethany. *Elizabeth I in Film and Television. A Study of the Major Portrayals*. Jefferson (NC): McFarland & Co., 2011.
- Latham, Bethany. *Elizabeth I in Film and Television. A Study of the Major Portrayals*. Jefferson (NC): McFarland & Co., 2011.
- Leeuwen, Theo van, *Introducing Social Semiotics*. London: Routledge, 2005.
- Levin, Carole. "Elizabeth: Romantic Film Heroine or Sixteenth-Century Queen?". *Perspectives on History*. 37, 4 (1999): 1-6.
- Netherton, Robin and Gale R Owen-Crocker. *Medieval Clothing and Textiles*. Woodbridge, UK, Boydell Press, 2006.
- Onega, Susana. "British Historiographic Metafiction." In Mark Currie (ed.), *Metafiction*. New York: Routledge, 2003. 92-103.
- Pleij, Herman. *Colors Demonic and Divine: Shades of Meaning in the Middle Ages and After*, 2004.
- Rowse, *The England of Elizabeth* (London: Cardinal, 1973), page 39.
- Ruth M. Green (1966), *The Wearing of Costume*, London: Sir Isaac Pitman and Son.
- Smaellie, Kendrick, "Dressed to the Nines: Queen Elizabeth I and the Power of Her Clothing" (2014). Student Library Research Awards. Paper 7.
- Stephen Sykes and John Booty (eds) *The Study of Anglicanism* (Minneapolis: Fortress press, 1988), page 139.
- White, Hayden. "The Question of Narrative in Contemporary Historical Theory." *History and Theory* 23:1 (1984): 1-33.
- Willett Cunnington, *Handbook of English Costume*, London: Faber Press, p. 17